

Fundacja Wspierania
Ubezpieczeń Wzajemnych

**Towarzystwo
ubezpieczeń wzajemnych
- bezpieczeństwo i oszczędność
dla jednostek samorządu
terytorialnego.**

PORADNIK

**Towarzystwo
ubezpieczeń wzajemnych
- bezpieczeństwo i oszczędność
dla jednostek samorządu
terytorialnego.**

PORADNIK

Patronem merytorycznym
wydawnictwa jest

Instytut Sobieskiego

Spis treści

Fundacja Wspierania Ubezpieczeń Wzajemnych	5
Wnioski i rekomendacje	6
Ubezpieczenia jednostek samorządu terytorialnego	7
TUW jako alternatywne rozwiązanie	9
Europa TUW-ami stoi	13
Dlaczego możliwa jest niższa składka?	15
Cłonkostwo i zawieranie ubezpieczeń w TUW a przepisy o zamówieniach publicznych	18
Procedura tworzenia i rejestracji TUW-u	21
Kto może wejść w skład „samorządowego” TUW-u?	23
Zwykły TUW, mały TUW czy ZWC? Trzy formy wspólnoty ubezpieczeniowej	24
Co można ubezpieczać w „samorządowym” TUW-ie?	27
TUW - opłacalność i bezpieczeństwo	28

Fundacja Wspierania Ubezpieczeń Wzajemnych

Fundacja została powołana w 2011 roku. Podstawowym jej zadaniem jest promowanie w Polsce i poza granicami kraju instytucji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (TUW) oraz wspieranie rozwoju rynku TUW-ów. Fundacja ukierunkowana jest na działalność naukową i edukacyjną osób pracujących na rzecz towarzystw ubezpieczeń wzajemnych. Instytucja wspomaga również rozwój społeczności lokalnych, w szczególności w obszarze tworzenia związków wzajemności członkowskiej oraz TUW-ów poprzez udzielanie wsparcia technicznego, organizacyjnego i finansowego.

Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, w przeciwieństwie do instytucji komercyjnych, udowodniły w ostatnich latach, że ich model biznesowy jest odporny na kryzys, który dotknął światowe rynki finansowe. TUW-y główny nacisk kładą na udzielanie skutecznej ochrony ubezpieczeniowej swoim członkom będącym jednocześnie właścicielami towarzystw, podczas gdy ubezpieczyciele komercyjni - na realizowanie polityki dyktowanej przez swoich akcjonariuszy. Wspomniany model stosowany przez TUW-y pozwala im bezpiecznie i z sukcesem prowadzić swoją działalność na rynku, o czym świadczy duża popularność TUW-ów w Europie.

Fundacja w ramach swoich działań wspiera wszelkie inicjatywy prowadzące do utworzenia towarzystw ubezpieczeń wzajemnych. W tym celu współpracuje z NSZZ Solidarność Rolników Indywidualnych, grupami producenckimi czy jednostkami samorządów terytorialnych. Fundacja Wspierania Ubezpieczeń Wzajemnych prowadzi działalność informacyjną, edukacyjną i doradczą, organizuje szkolenia i konferencje w zakresie powoływania i zarządzania towarzystwami.

Więcej informacji na temat działalności Fundacji Wspierania Ubezpieczeń Wzajemnych znajdziecie Państwo na stronie internetowej. Zachęcamy do kontaktu.

www.fwuw.pl

e-mail: info@fwuw.pl

6

Wnioski i rekomendacje

- Jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty z nimi powiązane, z uwagi na specyfikę powierzonych im zadań, w tym obowiązek zarządzania mieniem, często znacznej wartości, korzystają w szerokim zakresie z ubezpieczeń, aby zapobiegać powstawaniu uszczerpków majątku w wyniku nieprzewidzianych zdarzeń. Składki płacone ubezpieczycielom często sprawiają wrażenie wysokich, a oszczędności wygosparowane w tym zakresie mogłyby pozwolić na zwiększenie finansowania zadań przypisanych jednostce.
- Sposobem na obniżenie składek, a także sprawniejsze zarządzanie ubezpieczeniami w samorządach jest założenie własnego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (TUW). **Koszty jego funkcjonowania mogą być nawet kilkanaście procent niższe niż w przypadku zakładów ubezpieczeń działających w formie spółki akcyjnej, głównie dlatego, że w TUW-ie nie ma akcjonariuszy, którzy oczekują zysków i wypłaty dywidendy.** Niższe koszty funkcjonowania zakładu przekładają się na możliwość stosowania niższych stawek za ubezpieczenie.
- Jednostka samorządu terytorialnego lub inny podmiot powiązany z samorządem, który jest członkiem TUW-u (a taka sytuacja ma miejsce, gdy JST jest założycielem TUW-u lub gdy przystąpi do już istniejącego TUW-u), zwolnione są z konieczności stosowania przepisów o zamówieniach publicznych przy zawieraniu ubezpieczeń z takim TUW-em.
- TUW jest instytucją rozpowszechnioną w większości państw Unii Europejskiej, a korzyści z niej płynące doceniają także tamtejsze jednostki samorządu. Wzajemność ubezpieczeniowa nie jest również czymś nowym w naszym kraju - w przedwojennej Polsce TUW-y dominowały na rynku ubezpieczeń.
- Obecne regulacje w pewnym stopniu uprościły procedurę uruchamiania TUW-u (w porównaniu do wymogów stawianych założycielom zakładu ubezpieczeń działającego w formie spółki akcyjnej), niemniej zachowano wszelkie rygory bezpieczeństwa, a nad postępowaniem rejestrowym TUW-u, jak i jego bieżącą działalnością, nadzór sprawuje państwowa Komisja Nadzoru Finansowego (KNF).

Ubezpieczenia jednostek samorządu terytorialnego

Niezależnie od szerokości (gmina, powiat, miasto na prawach powiatu, województwo), jednostka samorządu posiada majątek, który w wyniku zdarzeń losowych jak pożar, huragan czy powódź, może ulec uszkodzeniu lub nawet całkowitemu zniszczeniu. Mimo stosowania coraz lepszych systemów zabezpieczeń mienie znajdujące się w urzędach narażone jest także na rabunek. Z kolei wspomniane niekorzystne zjawiska atmosferyczne, jak np. powódź, mogą być powodem roszczeń finansowych ze strony osób poszkodowanych w wyniku jej wystąpienia, a kierowanych wobec jednostki odpowiedzialnej za gospodarkę wodną i ochronę przeciwpowodziową. Z tytułu posiadania budynków istnieje również ryzyko wyrządzenia szkody osobie trzeciej, w wyniku np. odpadnięcia fragmentu elewacji lub zsunięcia się śniegu z dachu. Ponadto JST wykonuje szereg przypisanych ustawami zadań, podczas wykonywania których może dojść do nieumyślnego wyrządzenia szkód innym podmiotom, które na tej podstawie mogą występować wobec samorządu z roszczeniami finansowymi. Nawet niewielkie niedociągnięcia w zakresie wykonywania zadań utrzymania dróg i ulic (nieusunięta w porę dziura w jezdni), mogą stać się źródłem takich roszczeń ze strony właścicieli pojazdów. Innym potencjalnym źródłem roszczeń mogą być pacjenci korzystający z systemu ochrony zdrowia, a także pracownicy urzędów, którzy doznali szkody podczas wykonywania swej pracy.

7

Powyższe przykłady obrazują tylko część ryzyk, jakie niesie ze sobą realizacja długiej listy zadań nałożonych na jednostki samorządu, z którymi mogą wiązać się konsekwencje strat finansowych tychże lub podmiotów od nich zależnych (w tym spółek samorządowych).

Aby chronić publiczny majątek i zabezpieczyć się przed roszczeniami, jednostki samorządu terytorialnego zawierają umowy ubezpieczenia. Robią to nie tylko ze względu na częściowy obowiązek ubezpieczeniowy, jak to jest w przypadku ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, lecz głównie dlatego, że zawarcie umowy ubezpieczenia stanowi najlepszy sposób na zabezpieczenie majątku publicznego.

Decydenci jednostek samorządowych (zarządy, skarbnicy, szefowie podmiotów zależnych od samorządów) często jednak mogą zadawać pytanie: czy wydatki ponoszone na ubezpieczenia nie są zbyt wysokie? Jeżeli w okresie kilku lat wysokość wpłaconych składek przekracza znacząco kwoty wypłaconych odszkodowań władarze szczególnie intensywnie

nie powinni zastanawiać się nad tańszym, ale wciąż bezpiecznym sposobem zabezpieczenia majątku, który pozwoliłby zaoszczędzone środki wykorzystać na realizację zadań przypisanych jednostce. Osobnym zagadnieniem pozostaje także pytanie, **czy wypłata odszkodowań nie powinna przebiegać sprawniej?** Często bowiem na odszkodowanie czeka nie tylko sama jednostka, ale i mieszkańcy, którzy niesłusznie przewlekłość w procesie realizacji zgłoszonych roszczeń przypisują opieszałości urzędników samorządu.

Odpowiedzią na te pytania może być założenie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (TUW), które jak to zostanie pokazane w dalszej części, niesie ze sobą wiele korzyści dla jednostki samorządu terytorialnego.

TUW jako alternatywne rozwiązanie

Zgodnie z polskim prawem działalność zakładu ubezpieczeniowego może być prowadzona w jednej z dwóch form: w formie niekomercyjnej jako towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych (TUW) lub w formie komercyjnej spółki akcyjnej (S.A.), a wybrana forma działalności musi być zawarta w nazwie tego zakładu. W Polsce jest zarejestrowanych 58 zakładów ubezpieczeń¹, z czego 8 w formie TUW-u (stan na koniec 2013 r.) Zadaniem zarówno TUW-ów, jak i zakładów działających w formie spółki akcyjnej, jest dostarczanie klientom ochrony ubezpieczeniowej. Jednak zadaniem spółki akcyjnej jest przede wszystkim osiągnięcie możliwie dużego zysku wypłacanego dla jej akcjonariuszy (właścicieli). Natomiast **towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, jako że nie mają akcjonariuszy, uzyskane nadwyżki mogą reinwestować w towarzystwo lub np. obniżyć wysokość składki.**

Uproszczony schemat zarządzania nadwyżką (czyli wynikiem zakładu) w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych oraz w zakładzie ubezpieczeń działającym w formie spółki akcyjnej przedstawia się następująco:

Zarządzanie nadwyżką (dodatnim wynikiem zakładu) - możliwości:	
Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych (TUW)	Zakład ubezpieczeń działający w formie spółki akcyjnej (S.A.)
<ul style="list-style-type: none">• obniżenie wysokości składki dla członków towarzystwa• podwyższenie kapitałów zapasowych• rozwój towarzystwa	<ul style="list-style-type: none">• dywidenda dla akcjonariuszy• podwyższenie kapitału zakładu• rozwój i zwiększenie wartości dla akcjonariuszy

Jak widać, **w przypadku zakładu ubezpieczeń działającego w formie spółki akcyjnej, ubezpieczający (klienci) nie odnoszą korzyści z osiągnięcia przez zakład nadwyżki, jaka powstaje z zebranych składek i wypłaconych odszkodowań, po uwzględnieniu kosztów działalności.**

¹ Łącznie jako zakłady ubezpieczeń na życie (*life*) oraz zakłady ubezpieczeń w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (*non-life*).

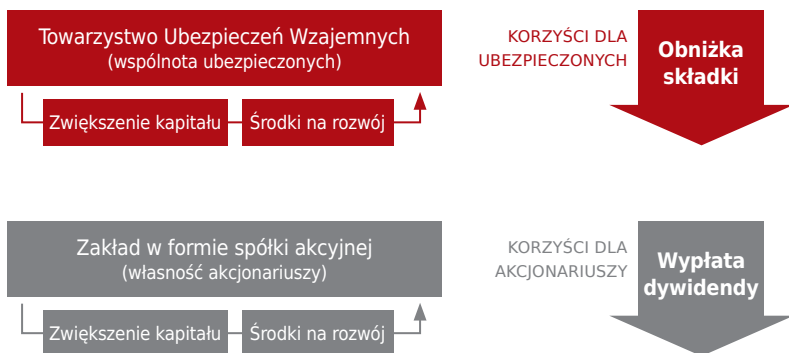
W przeciwieństwie do spółki akcyjnej, będącej wspólnotą kapitału, TUV-y są zrzeszeniami osób, wspólnotami członków i to właśnie ich dobro jest najważniejsze. Jak już zostało wskazane, **członkowie towarzystwa mogą przeznaczyć nadwyżkę uzyskaną przez TUV na podwyższenie kapitałów towarzystwa, rozwój TUV-u lub obniżenie składki za kolejny rok ubezpieczeniowy. Podwyższenie kapitałów towarzystwa skutkuje zwiększeniem środków finansowych, jakimi dysponuje TUV, a zatem zwiększa jego stabilność finansową, co ma szczególne znaczenie, gdy w TUV zaangażowane są podmioty sektora finansów publicznych posiadające majątek znacznej wartości.**

Bardziej szczegółowe przedstawienie mechanizmu, wraz z przykładowymi kwotami, zostało umieszczone w ostatnim rozdziale Poradnika. Zgodnie z przepisami, członkowie mają decydujący wpływ na funkcjonowanie towarzystwa, w tym na jego politykę finansową, wybór władz czy tworzone produkty ubezpieczeniowe, które mogą dostosować do swoich potrzeb i profilu działalności. Wymienione zalety dotyczą każdej jednostki samorządu terytorialnego, która podejmie decyzję o budowaniu własnego TUV-u.

WYKRES 1. Uproszczony schemat zarządzania nadwyżką finansową w TUV-ie i zakładzie działającym w formie spółki akcyjnej. Korzyści dla członków (ubezpieczonych) a korzyści dla akcjonariuszy.

Nadwyżka finansowa zakładu ubezpieczeń

$$\begin{array}{ccccccc} \text{SKŁADKI} & - & \text{ODSZKODOWANIE} & - & \text{KOSZTY} & = & + \\ (+) & & (-) & & (-) & & \end{array}$$

Skala konkretnych korzyści dla ubezpieczonych z uczestnictwa w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych zależy od wielu czynników, m.in. od wysokości płaconych składek, wypłacanych odszkodowań, a przede wszystkim osiągnięcia dodatniego wyniku finansowego.

Główne zasady funkcjonowania T UW-u:

- a) decydujący głos w najważniejszych obszarach posiadają członkowie – zajmują oni kluczową pozycję w T UW-ie i mogą oddziaływać na tak ważne aspekty działalności T UW-u jak np. produkty ubezpieczeniowe (w tym zakres ochrony ubezpieczeniowej), treść kluczowego dokumentu, jakim jest statut, sposób wykorzystania nadwyżki, ustalanie wysokości składki czy w końcu skład personalny władz (rady nadzorczej oraz zarządu) – tym samym mogą wpływać na politykę towarzystwa, również w dłuższej perspektywie czasowej. W ten sposób w praktyce realizowana jest zasada wspólnotowości, leżąca u podstaw idei towarzystw ubezpieczeń wzajemnych;
- b) najważniejsze są potrzeby członków – T UW-y skupione są na zbudowaniu dostosowanej do potrzeb członków ochrony ubezpieczeniowej przeznaczonej dla konkretnej grupy;
- c) T UW-y to zrzeszenia osób – towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych zaliczane są do zrzeszeń osób, w których ludzie łączą się ze względu na chęć realizowania wspólnego celu. Potencjał finansowy T UW-u budowany jest nie w oparciu o centralizację kapitałów, lecz o zrzeszeniowość oraz otwarte członkostwo (oznacza to swobodę wejścia i wyjścia, czyli możliwość członkostwa i ubezpieczenia w T UW-ie oraz rezygnację z tego członkostwa, według procedur opisanych w statucie towarzystwa). Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych jest więc przede wszystkim zrzeszeniem osób, a nie jak w przypadku zakładów komercyjnych – kapitału;
- d) idea wzajemności – zbudowana jest na solidaryzmie członków wspólnoty ubezpieczeniowej wyrażającej się w zasadzie „jeden za wszystkich, wszyscy za jednego”;
- e) ścisłe powiązanie członkostwa i zasady wzajemności – mechanizm funkcjonowania T UW-ów opiera się na płaceniu przez człon-

ków towarzystwa składek z tytułu umów ubezpieczenia. Środki ze składek trafiają do funduszu, z którego wypłacane są odszkodowania dla członków wspólnoty. Członkowie wypłacają odszkodowania niejako samym sobie, przez co nie występuje tak silna, jak w przypadku komercyjnych zakładów ubezpieczeniowych, pokuśa wyłudzenia odszkodowania czy uchylania się zakładu od wypłacania należnego klientowi odszkodowania;

- f) członkowie jako źródło informacji - dzięki zaangażowaniu w działalność TUW-u samych ubezpieczonych, władze towarzystwa nie muszą poświęcać czasu i pieniędzy na kosztowne badania rynku oraz preferencji konsumentów. Prowadząc wymianę informacji z członkami TUW-u i odpowiadając na ich potrzeby, osiągają zdecydowanie lepsze efekty przy niższych nakładach.

Europa TUV-ami stoi

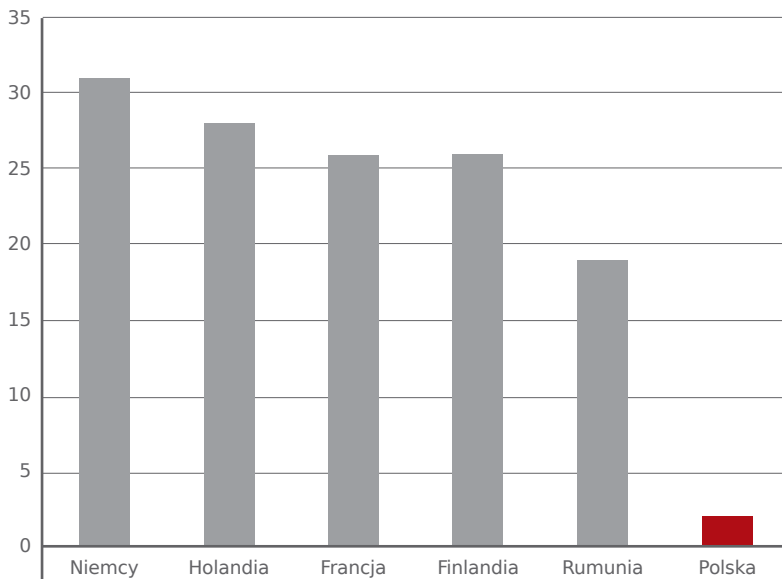
Na koniec roku 2011 z blisko 6 tys. ubezpieczycieli działających w Europie ok. 3 tys. to TUV-y i kooperatywy, czyli podmioty działające w oparciu o zasady spółdzielczości finansowej.

Ich udział w rynku ubezpieczeniowym w Europie stanowi łącznie ponad 18%. W przypadku działu ubezpieczeń *non-life* (pozostałych osobowych i majątkowych), udział w rynku przekraczał nawet 29%.

Dla przykładu procentowy udział ubezpieczycieli wzajemnościowych w rynku ubezpieczeniowym poszczególnych państw kształtuje się następująco (dane na rok 2010): w Niemczech - 31%, w Holandii - 28%, w Finlandii i we Francji 26%, w Rumunii - 16%². W przypadku Polski, udział ten jest znacznie mniejszy i wynosi (rok 2012) ok. 2%. Poniższy wykres przedstawia procentowy (%) udział ubezpieczycieli wzajemnościowych w rynku ubezpieczeń w wybranych państwach europejskich.

13

WYKRES 2. Udział w rynku ubezpieczycieli wzajemnościowych - Polska i wybrane państwa europejskie.

² *Sytuacja obecna i perspektywy rozwoju organizacji wzajemnościowych w Europie*, Raport końcowy z badania Raport 1/2013, Dodatek kwartalnika naukowego Pieniądze i więcej, s. 45.

Przed II wojną światową sytuacja na polskim rynku ubezpieczeń przedstawiała się odmiennie. Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych zbierały nawet 60% składek wynikających z umów ubezpieczeniowych zawieranych w tamtym czasie. Zakładów ubezpieczeń działających w formie TUW-u było kilkadziesiąt, z czego największym i najbardziej znanym był Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych (PZUW), który po II wojnie światowej został upaństwowiony i dziś jest znany jako PZU S.A. Aktywność na polu ubezpieczeń wzajemnych w Polsce międzywojennej wykazywały również samorządy terytorialne, co może być powodem do dumy także współczesnych samorządowców. Jak wskazuje Związek Gmin Wiejskich, w latach 30-tych XX wieku ponad 1.000 wsi należało wówczas do tego Związku, a reprezentanci Związku, brali aktywny udział w pracach komisji sejmowych i Rady Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych³.

Najważniejsze korzyści dla podmiotów samorządowych płynące z posiadania własnego TUW-u:

14

- Możliwość skalkulowania niższej składki - realne oszczędności w wydatkach.
- Możliwość pozyskania dodatkowych środków na zabezpieczenie majątku z funduszu prewencyjnego obligatoryjnie budowanego w każdym TUW-ie.
- Lepiej dopasowany do rzeczywistych potrzeb produkt ubezpieczeniowy - lepsza ochrona ubezpieczeniowa.
- Odformalizowanie postępowania wyboru ubezpieczyciela, oznaczające jego skrócenie i ograniczenie kosztów.
- Usprawnienie zarządzania ubezpieczeniami w samorządzie - skupienie zagadnień ubezpieczeniowych w jednym miejscu.

Zalety te odnoszą się również do innych podmiotów samorządowych, a ich rozwinięcie znajdujemy poniżej.

³ <http://old.zgwrp.org.pl/en/historia.html>, (tłumaczenie własne).

Dlaczego możliwa jest niższa składka?

Odmienny model działalności, a także inny cel przyświecający założycielom dwóch typów zakładów ubezpieczeń (Tuw oraz zakłady działające w formie spółki akcyjnej) ma bezpośredni wpływ na wysokość oferowanej składki. W praktyce w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych można skutecznie wpływać na obniżenie składki dzięki:

- a) braku „presji na zysk”, powszechnie obecnej w zakładach ubezpieczeń działających w formie spółki akcyjnej. W Tuw-ie na etapie kalkulacji składek nie ma przymusu uwzględniania zysku, a zarząd towarzystwa nie musi podejmować ryzykownych dla towarzystwa decyzji w celu uzyskania wysokich dywidend dla akcjonariuszy. Takie podejście wpływa na obniżenie wysokości składek płaconych przez ubezpieczających się, ponieważ w Tuw-ie mają one przede wszystkim wystarczyć na pokrycie kosztów odszkodowań i świadczeń oraz kosztów związanych z działalnością zakładu, takich jak likwidacja szkód czy koszty administracyjne;
- b) mniejszej niż w zakładach komercyjnych ilości zdarzeń o charakterze przestępczości ubezpieczeniowej. Tuw stanowi swoistą własność wszystkich członków, dlatego występuje w nim ograniczona skłonność do wyłudzenia odszkodowań;
- c) ograniczonej ilości personelu w Tuw-ie w porównaniu do zakładów ubezpieczycieli komercyjnych. Z uwagi na specyfikę sprzedaży ubezpieczeń wzajemnych, w Tuw-ie potrzebnych jest mniej osób do rozliczania prowizji, obsługi sprzedaży i tym podobnych czynności. Dzięki temu koszt wynagrodzeń może być niższy niż w zakładach komercyjnych. To także przekłada się na niższą składkę;
- d) ograniczonym kosztem akwizycji i dotarcia do klienta. Kierowanie produktów do zamkniętych lub zdefiniowanych grup poszukujących ochrony ubezpieczeniowej, pozwala ograniczyć kwoty wypłacane tytułem prowizji dla pośredników (agenci, brokerzy ubezpieczeniowi). Dzięki temu w Tuw-ie niższe są także koszty reklamy;

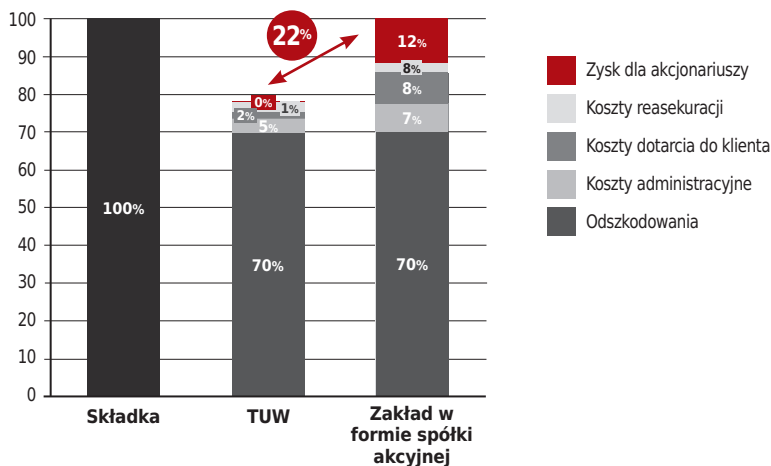

e) ograniczonym kosztem związanym z reasekuracją, czyli przerzucaniem części ryzyka jakie ponosi zakład ubezpieczeń na inną instytucję finansową (tzw. reasekuratora) za opłatą. W TUV-ie niedobór składki powstały na skutek ujemnego wyniku może być uzupełniany przez dopłaty członków do składek, dzięki czemu towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych charakteryzują się mniejszą potrzebą dzielenia się ryzykiem z wyspecjalizowanym podmiotem (czyli zakładem reasekuracji).

Poniższy wykres przedstawia uproszczone zestawienie głównych kosztów hipotetycznego TUV-u samorządowego oraz zakładu ubezpieczeń działającego w formie spółki akcyjnej - podmiotów o zbliżonej skali działalności. Przyjęto założenie wysokości składek na poziomie 100, a wypłaconych odszkodowań na poziomie 70% wysokości składek.

WYKRES 3. Model budowania wysokości składki oraz zestawienie kosztów w hipotetycznym towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych oraz w zakładzie ubezpieczeń działającym w formie spółki akcyjnej.

16

Koszty działalności TUV-u we wszystkich wyżej wymienionych pozycjach są niższe niż w komercyjnym zakładzie ubezpieczeń, przy czym wartość pozycji „zysk dla akcjonariuszy” (kolor czerwony) jest zerowa, ponieważ w całości zostaje on w towarzystwie. Na wykresie 3. zaznaczono zysk jako „zerowy”, mimo że występuje również w TUV-ie, ale w tym przypadku nie odpływa on do akcjonariuszy. Dzięki temu ogół kosztów ponoszonych w TUV-ie, przy takiej samej wysokości wypłaconych odszkodowań, może być niższy nawet o ponad 20% w stosunku do kosztów zakładu komercyjnego.

Dodatkowe środki z funduszu prewencyjnego

Posiadanie „samorządowego” towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych oznacza dla samorządu (lub podmiotów z nim powiązanych) możliwość pozyskania dodatkowych środków z funduszu prewencyjnego, tj. celowego funduszu tworzonego na poczet finansowania działań mających zapobiegać powstawaniu szkód. Jednostkom samorządu terytorialnego, będącym decydentem we własnym towarzystwie ubezpieczeń znacznie łatwiej będzie pozyskiwać środki z tego funduszu, niż w przypadku gdy są tylko jednym z wielu podmiotów ubezpieczających się w zakładzie komercyjnym, w którym kluczowe decyzje podejmuje zarząd oraz akcjonariusze.

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, fundusz prewencyjny może być tworzony w ciężar kosztów zakładu ubezpieczeń do wysokości 1 proc. składki przypisanej na udziale własnym. Zatem gdy do takiego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych wpłynie w skali roku łączna składka w wysokości 2 mln zł, ze środków przeznaczonych na prewencję samorząd może otrzymać nawet do 20 tys. zł celem sfinansowania stosownych zabezpieczeń posiadanego majątku.

17

Konsolidacja, czyli usprawnienie obsługi i kontrola kosztów

Dzięki posiadaniu samorządowego TUW-u łatwiej dokonać konsolidacji ubezpieczeń w ramach jednostki i podległych jej podmiotów. Konsolidacja polega na skupieniu obsługi ubezpieczeniowej jednostki samorządowej oraz innych podmiotów samorządowych w jednym zakładzie ubezpieczeniowym, a jej celem jest przede wszystkim obniżenie kosztów ubezpieczenia oraz usprawnienie obsługi w tym zakresie samorządu, jak i samego procesu odszkodowawczego. Dzięki konsolidacji ubezpieczeń samorząd uzyskuje możliwość pełnej kontroli nad wydatkami związanymi z ubezpieczeniami i nad właściwym zakresem ochrony ubezpieczeniowej - wyeliminowane zostaje zagrożenie dublowania się ubezpieczeń w ramach samorządu. Podsumowując, konsolidacja obniża wydatki związane z obsługą ubezpieczeń i usprawnia procesy administracyjne wynikające z realizacji umów ubezpieczenia.

Członkostwo i zawieranie ubezpieczeń w T UW a przepisy o zamówieniach publicznych

Co do zasady, zgodnie z art. 44 ust. 4 ustawy o finansach publicznych⁴ jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Dotyczy to zatem także jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów, jakie mogą być związane z samorządami, wymienionych w przepisie art. 9 ustawy o finansach publicznych: związków jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, samorządowych instytucji kultury, innych samorządowych osób prawnych utworzonych na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych.

18

Jednak zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej⁵, **do umów ubezpieczenia zawieranych z towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych przez podmioty będące członkami tego towarzystwa nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych**. Przepis z ustawy o działalności ubezpieczeniowej stanowi rozszerzenie katalogu wyłączeń stosowania przepisów o zamówieniach publicznych, zawartych w przepisach ustawy Prawo zamówień publicznych.

Zatem w sytuacji, gdy jednostka samorządu terytorialnego jest członkiem T UW-u, nie ma obowiązku stosowania do umów ubezpieczenia zawieranych z takim T UW-em przepisów ustawy o zamówieniach publicznych. To samo uproszczenie postępowania dotyczy i innych podmiotów, jakie są członkami T UW-u, a które co do zasady zobowiązane są stosować przepisy o zamówieniach publicznych⁶.

Członkostwo założyciela T UW-u, gdy jest nim podmiot samorządowy, może zostać zapisane w statucie towarzystwa, co jest

⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r., (Dz.U. 2009 Nr 157 poz. 1240, z późn. zm.).

⁵ Art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2013 poz. 850, z późn. zm.).

⁶ Przede wszystkim ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.) oraz akty wykonawcze (rozporządzenia) do tej ustawy.

zgodne z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Zatem w sytuacji tworzenia towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, jednostka samorządu (a także inny podmiot samorządowy) staje się członkiem tego T UW-u i następnie może zawierać umowy ubezpieczenia w towarzystwie bez stosowania rygorów postępowania o zamówienia publiczne. Pozwala na to wspomniany przepis art. 38 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Z kolei jednostka samorządu terytorialnego, która rozważa ochronę ubezpieczeniową w już istniejącym T UW-ie, musi wcześniej uzyskać członkostwo w takim towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych, jeśli umowy ubezpieczenia miałyby być zawierane bez stosowania przepisów o zamówieniach publicznych. Zgodnie ze wspomnianym wyżej przepisem art. 38 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, do umów ubezpieczenia zawieranych z towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych nie mają zastosowania przepisy o zamówieniach publicznych, gdy dany podmiot (w tym jednostka samorządu) jest członkiem tego towarzystwa. Co istotne, zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, statut towarzystwa może stanowić, że uzyskanie członkostwa nie jest związane z zawarciem umowy ubezpieczenia⁷. **Zatem członkostwo w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych może być przez jednostkę samorządu uzyskane jeszcze przed zawarciem umowy ubezpieczenia, jeśli dopuszcza to statut danego T UW-u.**

Natomiast uzyskanie członkostwa w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych przez jednostki finansów publicznych (w tym jednostki samorządu terytorialnego), a także nabywanie przez jednostki samorządu terytorialnego udziałów w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych, z którym wiąże się członkostwo w towarzystwie, nie mieści się w przepisach dotyczących gospodarki komunalnej, gdyż nie dotyczy realizacji zadań tych jednostek. Zatem nabywanie udziałów w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych możliwe jest w granicach przyjętych przez radę gminy zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez wójta (burmistrza, prezydenta). Analogiczne zasady odnoszą się do innych szczebli samorządu terytorialnego, czyli powiatów i województw. Nabycie udziałów w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych nie jest zakupem usług, o których mowa w przepisach ustawy o finansach publicznych, zatem nie wymaga zastosowania przepisów o zamówieniach publicznych.

Takie same zasady mają zastosowanie w przypadku przystąpienia do związku wzajemności członkowskiej (ZWCz), o których mowa jest w dalszej części. **Reasumując, do nabycia udziałów w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych, warunkującego uzyskanie członkostwa w TUW-ie, a także do przystąpienia do związku wzajemności członkowskiej w towarzystwie (jeśli statut towarzystwa na to pozwala), nie jest wymagane stosowanie przepisów o zamówieniach publicznych, ponieważ nie jest nabyciem usług.**

⁷ Art. 44 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Procedura tworzenia i rejestracji T UW-u

Utworzenie T UW-u jest procesem, którego nie da się przeprowadzić w kilka tygodni - samo postępowanie przed Komisją Nadzoru Finansowego, która jest podmiotem właściwym w zakresie wydania zgody na rozpoczęcie działalności przez T UW (jak również nadzoruje jego działalność, gdy T UW już wystawia polisy) trwa na ogół kilka miesięcy. Dlatego ważne jest, aby sprawnie prowadzić działania związane z jego rejestracją w samej jednostce samorządowej, bo od tego zależy jak szybko zacznie ona oszczędzać i skutecznie zarządzać procesami obsługi ubezpieczeniowej w jednostce.

Pierwszym i najważniejszym zadaniem jest ustalenie w ramach samorządu, czy założenie towarzystwa jest opłacalne, a zatem czy będzie faktycznie prowadzić do wymienionych wcześniej korzyści? W tym celu niezbędne jest wykonanie kalkulacji uwzględniającej dane z dotychczasowo zawieranych ubezpieczeń (wysokości składek, sumy ubezpieczenia, wypłacane odszkodowania) i potencjał ubezpieczeń poszczególnych podmiotów, które miałyby należeć do założycieli T UW-u. Konieczne jest również skalkulowanie kosztów administracyjnych związanych z działalnością T UW-u. Sprawa powołania T UW-u na określonym etapie będzie trafiać pod obrady rady jednostki samorządu, co może spotkać się z zainteresowaniem mieszkańców (wyborców).

Warto podkreślić, że nawet w sytuacji, gdy ze wstępnych kalkulacji wynika, że utworzenie własnego T UW-u przez dany samorząd jest nieopłacalne, to z punktu widzenia ekonomicznego czy też zarządzania ryzykiem, warto rozważyć połączenie sił i uruchomienie samorządowego T UW-u przez większą ilość jednostek samorządu terytorialnego. Przepisy nie wymagają, aby jednostki - także założycielskie T UW-u - należały do jednego powiatu (w przypadku gmin) czy też jednego województwa (w przypadku zarówno gmin, jak i powiatów). **Tworzenie T UW-u przez większą ilość jednostek samorządu terytorialnego, może znajdować uzasadnienie szczególnie w przypadku mniejszych jednostek, które nie dysponują znacznej wartości majątkiem i same nie są w stanie uzyskać tzw. efektu skali lub odpowiednio zarządzać ryzykiem.** W Polsce, podobnie jak w państwach Europy Zachodniej, kilka jednostek może przynależeć do jednego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, jako założyciele czy jako członkowie.

Założyciel (lub założyciele) po podjęciu pierwszych decyzji kierunkowych, uzgadniają kluczowe założenia funkcjonowania T UW-u, na podstawie których przygotowywane są dokumenty związane z przyszłą działalnością towarzystwa, w tym jego statut (swoista „konstytucja” T UW-u) oraz biznesplan. Dokumenty te należą do kluczowych, jakie przekazywane są w ramach postępowania rejestrowego T UW-u do Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Komisja w ramach swoich kompetencji sprawdza m.in. poprawność zawartych w nich założeń ekonomicznych, tak by pieniądze publicznie samorządu były zaangażowane w to przedsięwzięcie w sposób całkowicie bezpieczny. Kapitał zakładowy związany z uruchomieniem T UW-u jest wpłacany po rejestracji przez KNF, a dopiero później może rozpocząć się wystawianie polis.

Tworzenie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych jest łatwiejsze niż zakładu ubezpieczeń działającego w formie spółki akcyjnej. W szczególności dotyczy to tzw. małych T UW-ów, tj. towarzystw posiadających ograniczony zakres działalności ze względu na małą liczbę członków oraz niewielką liczbę lub niskie sumy zawieranych umów ubezpieczenia, lub niewielki terytorialny zasięg działalności. O małym T UW-ie stanowi odrębny rozdział w dalszej części opracowania.

Kto może wejść w skład „samorządowego” T UW-u?

Nie ma ograniczeń prawnych dla członków T UW-u, a także podmiotów zawierających ubezpieczenie w takim towarzystwie. Oprócz samej jednostki samorządu terytorialnego, wśród założycieli albo członków przystępujących w trakcie funkcjonowania T UW-u mogą znaleźć się np. podmioty samorządowe - zakłady oraz jednostki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego, jak również spółki należące do samorządu. Mogą być to także inne podmioty powiązane z samorządem, np. publiczny zakład opieki zdrowotnej, którego założycielem jest jednostka samorządu terytorialnego.

Nie ma ograniczeń prawnych, aby wśród ubezpieczających w samorządowym T UW-ie znaleźli się także mieszkańcy. Oferta ubezpieczeń dla mieszkańców samorządu mogłaby sprzyjać budowaniu więzi wspólnotowych.

Nie ma również przeszkód natury prawnej, aby wśród założycieli T UW-u znalazła się większa ilość jednostek samorządu terytorialnego. Zaangażowanie większej liczby jednostek, może być czynnikiem decydującym (w przypadku mniejszych jednostek) do osiągnięcia odpowiedniej skali działalności i umożliwienia pokrycia kosztów administracyjnych, a także rozproszenia ryzyka.

Zwykły T UW, mały T UW czy ZWC? Trzy formy wspólnoty ubezpieczeniowej

W myśl przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej za mały T UW, a więc podlegający mniejszym wymogom rejestrowym, można uznać tylko takie towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych, które:

- 1) ubezpiecza jedynie swoich członków;**
- 2) zdefiniuje w statucie krąg podmiotów objętych ochroną, np. jednostki finansów publicznych z danego województwa i**
- 3) posiada roczny przypis składki nieprzekraczający 5 mln euro.**

Zatem towarzystwo takie charakteryzuje ograniczony zakres działalności: ze względu na małą liczbę członków oraz niewielką liczbę lub niskie sumy zawieranych umów ubezpieczenia, lub niewielki terytorialny zasięg działalności.

Uruchomienie małego T UW-u w porównaniu ze „standardowym” T UW-em, a przede wszystkim zakładem działającym w formie spółki akcyjnej jest znacznie łatwiejsze z powodu mniejszych wymogów kapitałowych. Kapitał zakładowy nie może być niższy niż najwyższy poziom tzw. minimalnego kapitału gwarancyjnego wymaganego dla grup ubezpieczeń, w zakresie których towarzystwo posiada zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej (co oznacza możliwość oferowania określonych produktów). Bazowa wysokość kapitału zakładowego dla T UW-u oferującego ubezpieczenia majątkowe, bez OC i ubezpieczeń finansowych, wynosi 1,5 mln euro, zaś dla T UW-ów z poszerzoną o ten zakres ofertą wartość minimalna kapitału gwarancyjnego wynosi już 2,25 mln euro. W przypadku małego T UW-u przepisy nie nakładają obowiązku posiadania środków na pokrycie tzw. marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego. Niemniej organ nadzoru, czyli KNF wymaga, aby mały T UW posiadał kapitał zakładowy w wysokości dostosowanej do planowanego, z założenia ograniczonego zakresu oferowanych ubezpieczeń. Niższe wymogi kapitałowe to ewidentny plus na korzyść małego T UW-u, ale z kolei mały T UW nie może oferować ubezpieczeń OC (co w przypadku T UW-u „samorządowego” wydaje się poważnym minusem). Dla poszczególnych zakładów kapitał gwarancyjny wylicza się indywidualnie. Jest zależny od rozmiaru działalności i równy większej z wartości; jednej trzeciej marginesu wypłacalności lub minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego, którego wartość wylicza aktuariusz. Wymagany kapitał w przypadku T UW-u jest niższy niż dla zakładów działających w formie spółki akcyjnej. Jest to najtrudniejsze zadanie na etapie rejestrowym własnego towarzystwa, niemniej **Fundacja Wspie-**

rania Ubezpieczeń Wzajemnych (FWUW) zapewnia jednostkom samorządu terytorialnego w zakresie tych wyliczeń oraz w opracowaniu innych elementów biznesplanu, pełnozakresowe wsparcie.

Podmioty, które nie chcą od razu przechodzić trwającej co najmniej kilka miesięcy procedury związanej z utworzeniem TUV-u lub wolą na początku najpierw od środka przyjrzeć się funkcjonowaniu towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, zanim podejmą strategiczną decyzję o jego założeniu, mogą skorzystać z innej formuły wspólnoty ubezpieczeniowej tzw. związku wzajemności członkowskiej (ZWCz), w ramach już istniejącego TUV-u. Tworzenie związków wzajemności członkowskiej jest dopuszczone przez przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej⁸, a o ich funkcjonowaniu decyduje statut towarzystwa. Taki związek wzajemności członkowskiej stanowi swego rodzaju „towarzystwo w towarzystwie” i jest jednostką wyodrębnioną w TUV-ie nadrzędnym pod względem rachunkowym. Charakteryzuje się pewną autonomią ekonomiczną i organizacyjną.

Zasada wzajemności w ZWCz może być realizowana poprzez obowiązek dopłat składek lub zmniejszenie świadczeń na rzecz członków, z drugiej strony poprzez zwroty składek na rzecz członków lub obniżenie składki w kolejnych okresach ubezpieczenia (ZWCz może mieć możliwość decydowania o przeznaczeniu wypracowanej nadwyżki finansowej). Istnieją dwa rodzaje związków wzajemności członkowskiej:

1. gdy członków ZWCz wiąże wspólnota interesów,
2. członków ZWCz wiąże rodzaj zawartych umów ubezpieczenia.

W obu przypadkach takie wyodrębnienie jest możliwe w przypadku podmiotów samorządowych. Utworzenie ZWCz oznacza, że jej członkowie mają dostosowany do swoich potrzeb program ubezpieczeniowy z możliwością wyboru wariantów ubezpieczenia, określających ryzyka i sumy ubezpieczenia.

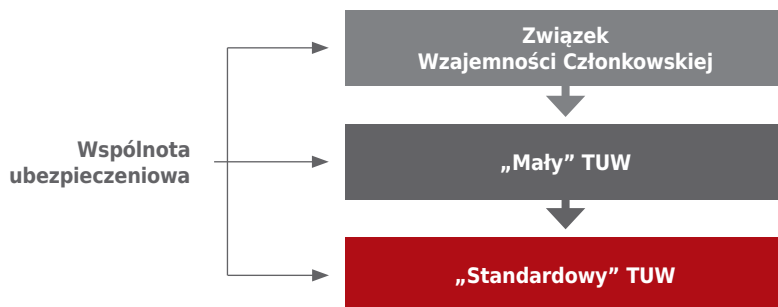
Po zapoznaniu się w praktyce z zasadami funkcjonowania TUV-u uczestnicy związku wzajemności członkowskiej (ZWCz) mogą podjąć decyzję o założeniu własnego TUV-u. Podobnie członkowie „małego” TUV-u mogą

⁸ Art. 42 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

z czasem zdecydować o rozszerzeniu zakresu działalności, a tym samym kontynuowaniu działalności jako „standardowy” TUV. Zamiana „małego” TUV-u na „standardowy” może wynikać także z większej skali działalności, tj. przekroczenia ustawowo ustalonej wysokości przypisu składek zbieranych przez małe towarzystwo.

WYKRES 4. Trzy formy wspólnoty ubezpieczeniowej.

Co można ubezpieczać w „samorządowym” T UW-ie?

Zgodnie ze wspomnianą ustawą o działalności ubezpieczeniowej, występuje podział na dwa działy, w których działalność prowadzą odrębne od siebie (nawet gdy mają tego samego właściciela lub założycieli) zakłady ubezpieczeń: na życie oraz pozostałych osobowych i majątkowych, tzw. dział II, czyli *non-life*. Ubezpieczenia niezbędne do zabezpieczenia jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów z nimi powiązanych, wchodzi w skład działu II, zatem w przypadku tworzenia „samorządowego” T UW-u, ma to być zakład typu *non-life*. Towarzystwo działu II może oferować m.in.:

- ubezpieczenia komunikacyjne (obowiązkowe OC, autocasco, nieszczeniowych wypadków, *assistance*),
- wszelkiego rodzaju ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej związane z posiadanym majątkiem czy też przypisanymi ustawowo zadaniami (np. drogi, ochrona zdrowia),
- ubezpieczenia związane z zabezpieczeniem mienia (przed zdarzeniami losowymi - ogień i inne), a także przed rabunkiem i kradzieżą,
- ubezpieczenie wypadkowe (następstw nieszczęśliwych wypadków) pracowników jednostek, jak również OC pracodawcy,
- gwarancje ubezpieczeniowe.

Na zakres oferowanych ubezpieczeń decydujący wpływ mają członkowie, a zatem w przypadku T UW-u „samorządowego” jednostki i podmioty z nimi powiązane. W przypadku włączenia do oferty ubezpieczeń OC (co dla T UW-u „samorządowego” wydaje się niezbędne) istnieje konieczność uruchomienia nieco wyższego kapitału na start, ponieważ nie będzie o czym pisaliśmy wcześniej, możliwości zarejestrowania towarzystwa jako mały T UW.

TUW - opłacalność i bezpieczeństwo

Od ubezpieczyciela, jako instytucji finansowej mającej zapewnić wypłatę środków w przypadku szkody, oczekuje się najwyższej wiarygodności finansowej. Cecha ta właściwa jest towarzystwom ubezpieczeń wzajemnych, a dowiódł tego kryzys finansowy, który od 2007 roku zniósł z globalnego rynku wiele instytucji komercyjnych, inne zmuszając do korzystania z pomocy państwa.

Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (podobnie jak pozostałe instytucje finansowe o charakterze spółdzielczym) nie bankrutowały ani nie korzystały w tym czasie z pieniędzy podatników. Na ten stan rzeczy złożyło się wiele czynników.

Po pierwsze sytuacja finansowa TUW-ów jest badana zarówno na etapie zakładania, jak i później stale monitorowana w trakcie prowadzenia działalności przez organ nadzoru (KNF), który w razie stwierdzenia uchybień lub zagrożeń, podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego członkom TUW-u.

Nadzór sprzyja realizacji wskaźników bezpieczeństwa finansowego i prowadzeniu polityki finansowej pozwalającej utrzymać stabilność. Ponieważ nie da się ze 100% trafnością przewidzieć ryzyk podlegających ubezpieczeniu, a przez to dokładnie wyliczyć koniecznych do wypłacenia w przyszłości kwot odszkodowań, zakład ubezpieczeń może założyć zbyt małą lub zbyt dużą wartość składek. W efekcie stabilność finansowa TUW-u mogłaby podlegać wahaniom.

Mając to na uwadze warto w latach „tłustych”, gdy TUW odnotowuje nadwyżki, odkładać je i maksymalnie wzmacniać od strony kapitałowej, tak by, gdy przyjdą lata „chude”, zakład nie odczuł tego dotkliwie. Seria następujących po sobie lat charakteryzujących się dużą szkodowością może naruszyć stabilność towarzystwa.

Należy jednak pamiętać, że członkowie - w imię ratowania zakładu (jeśli jest to przewidziane w statucie) - mogą podjąć decyzję o wpłacie dodatkowej składki celem pokrycia strat. Budowanie w sposób świadomy i długotrwały stabilności finansowej zakładu, pozwala ustrzec się przed takim scenariuszem.

Symulacja - uproszczony wynik finansowy „samorządowego” TUV-u w okresie pięciu lat

Do symulacji hipotetycznego TUV-u zrzeszającego jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty z nimi powiązane z obszaru kilku powiatów przyjęto następujące założenia:

- roczny przypis składek wynosi łącznie 6 mln zł, a koszty administracyjne ok. 8% - 500 tys. zł rocznie;
- obie wartości w kolejnych latach będą nieznacznie rosły, by uwzględnić inflację (średnio 2 % rocznie);
- kwoty odszkodowań są zmienne, przy czym na skutek wystąpienia kumulacji roszczeń z ubezpieczeń OC (w piątym roku działalności TUV-u) powstaje konieczność wypłaty znacznie większych odszkodowań;
- TUV nie jest małym TUV-em (z uwagi na prowadzenie ubezpieczeń OC).

	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5 rok
Składka	6 000 000	6 120 000	6 242 400	6 367 248	6 494 593
Koszty administracyjne	480 000	489 600	499 392	509 380	519 567
Odszkodowania	4 320 000	3 978 000	6 900 000	4 490 000	9 500 000
Działalność inwestycyjna	360 000	406 800	468 576	447 924	502 397
WYNIK	1 560 000	2 059 200	-688 416	1 815 792	-3 022 577
Nadwyżka (wynik + stan środków na koniec roku ubiegłego)	1 560 000	3 619 200	2 930 784	4 746 576	1 723 998

Pomimo wysokiego wskaźnika wypłaconych odszkodowań (sięgającego w okresie 5 lat blisko 93,5% wysokości wpłacanej składki), a przy ujęciu wszystkich kosztów (odszkodowania + koszty administracyjne) przekraczającego 100% wysokości wpłacanej składki, nie dochodzi do naruszenia stabilności finansowej TUV-u.

W związku z tym nie było też konieczności wnoszenia dodatkowych składek, nawet przy tak niekorzystnych wskaźnikach.

W przypadku komercyjnych zakładów ubezpieczeń wzrost wartości wypłaconych odszkodowań, co do zasady prowadzi do podniesienia wysokości składek w kolejnych latach.

Wynika to z faktu, że akcjonariusze domagający się zysku przerzucają ciężar zwiększonych wypłat na ubezpieczających się w ich spółce. Osiągnięcie konkurencyjnego zysku i wypłata go akcjonariuszom jest priorytetem w komercyjnym zakładzie ubezpieczeń.

Bezpieczeństwo finansowe TUV-u powstaje również dzięki możliwości podejmowania czynności kontrolnych przez jego członków. Ponieważ TUV kieruje się zasadą *non-profit* (jak wiele podmiotów zależnych od jednostek samorządu terytorialnego), nie występuje presja na uzyskanie zysku, dlatego też nie ma pokusy do lokowania wolnych środków w sposób bardziej ryzykowny. Takie ryzykowne instrumenty mogą co prawda przynieść większy zysk, są jednak ściśle związane ze zwiększonym ryzykiem.

Klienci TUV-ów, w razie potrzeby, mogą także korzystać z Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (UFG). UFG jest instytucją udzielającą gwarancji w przypadku ogłoszenia upadłości albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń lub umorzenia postępowania upadłościowego. Mimo, że w ostatnich latach nie nastąpił ani w Polsce, ani w państwach o rozwiniętym rynku ubezpieczeniowym, spektakularny upadek towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, warto wiedzieć, że istnieje dodatkowa gwarancja dla ubezpieczonych w TUV-ie.

**Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych
- bezpieczeństwo i oszczędność dla jednostek
samorządu terytorialnego.
Poradnik**

©Copyright by Instytut Sobieskiego
i Fundacja Wspierania Ubezpieczeń Wzajemnych 2014

ISBN 978-83-935407-9-2

Instytut Sobieskiego

ul. Nowy Świat 27
00-029 Warszawa
tel./fax: 22 826 67 47

sobieski@sobieski.org.pl
www.sobieski.org.pl

**Fundacja Wspierania
Ubezpieczeń Wzajemnych**

ul. Władysława IV 22
81-742 Sopot

info@fwuw.pl
www.fwuw.pl

Celem Fundacji Wspierania Ubezpieczeń Wzajemnych jest propagowanie rozwoju gospodarczego, poprzez rozwój towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, prowadzenie działalności naukowej i edukacyjnej w zakresie kształtowania kadr oraz udzielanie wsparcia technicznego, organizacyjnego i finansowego w celu tworzenia towarzystw ubezpieczeń wzajemnych z pożytkiem dla rozwoju społeczności lokalnych.

ISBN 978-83-935407-9-2

**Fundacja Wspierania
Ubezpieczeń Wzajemnych**
ul. Władysława IV 22
81-742 Sopot

info@fwuw.pl
www.fwuw.pl